

Španija je izgubila velikega moža:

Umor Calva Sotela

José del Castillo.

Policijski voz št. 17.

V soboto zvečer odide poročnik José del Castillo iz hiše. Poročnik Castillo je služil prej v redni vojski in je moral izstopiti iz službe radi svojega uporniškega prepričanja, ko je oktobra l. 1934. sodeloval pri krvavem uporu. Amnestija l. 1936. mu je spet vrnila službo. Postal je poveljnik varnostnega oddelka (Guardia de asalto). Bil je na glasu, da je jako zanesljiv in da strastno sovraži desničarje. Obdrževal je samo s socialisti. Pred mesecem se je oženil, čeprav so mu od vseh krajev stregli po življenju radi njegovega delovanja.

Ob desetih zvečer naj bi bil nastopil službo. Ko prekoraj čisto, stopi predenj četvorica mož, rekoč: »Tale je!« Strelji počijo, med ranjenimi ljudmi leži poročnik mrtve.

V nedeljo je poročnik že na mrtvaškem odru s častno stražo. Mlado ženo tolažijo svojci, pravijo, da je medtem že zblaznela.

Don José C. Sotelo.

Nedaleč stanuje poslanec Don José Calvo Sotelo. Ima 43 let, je doktor prava univerze v Madridu in Saragosi. Leta 1914. je stopil v državno službo, l. 1919. so ga privikali izvolili za poslanca. Naglo se dviga, jako je darovit za govornišvo, je najboljši gromovnik zbornice. Ministrski predsednik Maura ga imenuje za guvernerja Valencije; Primo de Rivera ga imenuje za finančnega ministra. Calvo Sotelo je prepričan monarhist, ki se neomajno drži svojih načel. Celo njegovi nasprotniki priznavajo kremenitost njegovega značaja.

Po izbruhu revolucije odide s svojim kraljem v pregnanstvo. L. 1931. ga pokličejo njegovi volilci nazaj. Vrne se in ustanovi desničarsko fronto »nacionalni blok«, fronto monarhistov, poljedelcev in katoliške ljudske akcije. V februarjskih volitvah, dasi se okupijo levičarji, ostane še poslanec in zaeno je pravi poglavar meščanske in konservativne opozicije. V zbornici se ga bojijo. Njegovi govori so resnični, neumorno navaja dogodke, rdečo reko krvave anarhije, ki ogroža Španijo. Sprito najbolj divjih nasprotnikov je neomajen. Toda njegova izredna osebnost, njegova brezmadežnost mu npriti politične sovražnike. Izven stranke pa se pogajajo z njim tudi nasprotniki, tako voditelj republikancev Martinez Barrio in vodja socialistov Prieto.

Sovražniki.

V nekem govoru v zbornici očita Calvo Sotelo asturskemu guvernerju Boqueju, da je v Asturiji uvedel boljše metode. Guverner mu zagrozi, da grožnja v časopis. Desničarji zahtevajo, da guvernerja radi tega odstavijo, socialisti pa, da ostane. Notranji minister radi spora odstopi —, a sovraštvo do Sotela ostane.

V nedeljo po umoru poročnika Castillo, je Calvo Sotela na cesti. Ob šestih zvečer se vrne domov. Kakor vse politike v Španiji, tako strazi tudi Sotela izbrani stražniki. Odslovi jih, češ, da ne pojde več iz hiše. Pozno ponoči, že proti jutru, po tretji uri pa hoče nekdo v hišo. Hišnik odpre in zagleda policijski voz št. 17 guardije de asalto. Ta voz je že eno uro na cesti. Najprej se je ustavil pred hišo vodje stranke »renovacion Espanola« Goicoechea, nato pred hišo vodje katoliške ljudske stranke, Gil Roblesa. A teh dveh politikov ni dobil voz doma. A v hiši Calve Sotela gredo policisti do njega, ga zbudijo in mu sporočijo, da je aretiran. Sotela zahteva, da pregleda povelje. Neki orožniški kapitan se legiti-mira; vse je v redu. Calvo Sotelo hoče telefonirati policijskemu ravnateljstvu. A slušalo mu izpulijo iz rok, češ, naj uboga, kar mu zapoveduje. Da bi ne razburjal svoje na srečo bolne žene, se Sotelo obleče, odide iz hiše s policisti in vstopi v njih voz.

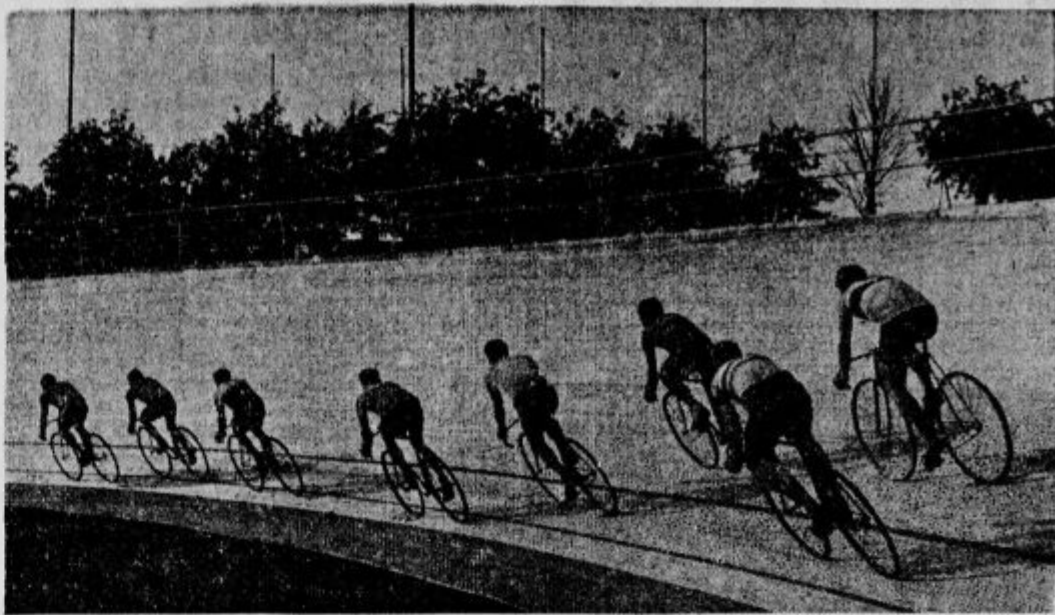
Družina pokliče prijatelje na pomoč. Ti se obrnejo do notranjega ministra. Nikomur ni znano, da bi kdo kaj hotel Sotelo. Policijsko ravnateljstvo javi, da ni izdalo povelja za aretacijo. Vse je ko v ameriškem filmu.

Zjutraj skličejo iz drugih virov ministrsko sejo. Obravnavajo tudi zajetje Calva Sotela, a tedaj že zvedo, da je njegovo truplo v mrtvašnici. Truplo je izročil policijski voz št. 17...

Ta voz so našli brez njegovega spremstva. Policijski voz je pravi, policistom je prej zapovedoval poročnik del Castillo, ki so ga bili neznanici prejšnjo noč na cesti ustrelili. Za smrt svojega poročnika so se policisti na lastno pest maščevali in si kar tako izbrali vprav najvplivnejšega moža desničarjev. Goicoechea in Gil Robles sta slučajno ostala pri življenju; Sotela je padel — kar tako...

Ta umor prekaše vse drugo.

S tem pa zadeva še ni končana. Saj ni le desnica izgubila velikega moža; Španija ga je izgubila. Mnogi so upali, da bo Sotela bodoči diktator. Na tisoče ljudstva se je zbralo pred njegovo hišo, na stotine delavstva iz Madrida in okolice. Ta umor prekaša vse, karkoli se je v zadnjem času zgodilo v Španiji. Cerkve so požgali, polja opustošili, hiše razrušili, v Barceloni so dva katoliška politika na cesti sredi dneva ustrelili, delavstvo v Malagi je streljalo drug na drugega, v Valenciji so razdrli radio postajo, v Albonte so ustrelili 18 kmetov, v Murciji so fastnika policije obglavili, v Madridu so streljali na goste v kavarni, v teh dneh je bilo nad 30.000 ljudi mrtvih... Vse to se je že zgodilo v Španiji. A umor Calva Sotela prekaša vsa ta grozodejstva.

Olimpijski kolesarji se urijo. Zbrano je veliko število kolesarjev vseh dežel.

Pojočič stolp Umetni raj bogatega Holandca

Lepo ime »pojočič stolp« izvirja iz Holandske, kjer ima skoraj vsak zvonik in rotovski stolp pravo, da zvončki pojo — sami od sebe, ali pa kdo igra nanje, pravi pravcati virtuoz, mojster v igranju z zvonovi. Te umetnosti se naučiš le na Holandskem.

Holandec Edvard Bok se je pred leti izselil v Ameriko, kjer je obogatel in je ameriškega narodu v zahvalo podaril »Singsing Tower« — pojočič stolp —, ki se dviga sredi države Floride, 110 km od Atlantskega oceana in več kilometrov od Mehškega zaliva.

V daljavi 2 in pol kilometra je mesto Lake Wales, kjer prideš po drevoredu k stolpu in v park krog njega. Vsak dan, ko sonce vzhaja, začno zvonovi peti, potrkavati in vsako nedeljo opoldne in na tisoče ljudi poslušajo to nebeško glasbo.

Več ko 100 mož je delalo pet let, da so spre-menili gole, peščene griče v pravi pravcati raj. Bok je tako spremenil teh 50 arov zemlje v »najlepši kos Amerike«.

Stolp stoji v prelestnem parku, ki bi mu tudi mogli reči »ptičji raj«, zakaj nikjer na svetu ne moreš slišati toliko ptičjega petja ko tu. Iz Anglije so prinesli semkaj slavčke, ki so edini slavčki v Ameriki. Na obrežju dveh umetnih jezer so svetlordeči flamingi s čilskih gora. Med orjaškimi smrekami in borovci se vijejo lepe steze in pota. Več ko milijon grmičev in drevev je tu, in prekrasna zbirka azalej in raznovrstnih tropskih rastlin in prelestne dišave omamljajo sprehejalca.

Kdor stopi v park, ne zagleda takoj stolpa, ki se dviga zgoraj na griču, sredi rajskega vrta. Narejen je iz rožastega marmorja in se po vsej dolžini zrcali v jezeru. Pogled na stolp in jezero te prevzame v dno duše.

Stolp je 65 m visok in meri v obsegu 13 m. Vrhnji del stolpa je iz rezanega marmorja. Več ko 40 kamnosekov in kiparjev je imelo vse leto opravka z njim. Zgrajen je v gotskem slogu. Vrata v stolp so iz zlatega bronu in so okrašena s 24 rezbarijami, ki predstavljajo razvoj življenja na zemlji v raznih stopnjah. Krog in krog stolpa je staroveški jarek, ki je napolnjen z vodo, ki je po kanalu v zvezi z jezerom. Stolp in jarek obdaja 300 orjaških hrastov.

Zgoraj v stolpu biva Edvard Bok, kadar je na Floridi. V svoji marmorni sobi ima avtomat.

tično napravo, s katero more igrati na zvonove. V visoki omari ima zvitek papirja, ki so preluknjani, ko čas pri orkestronih in ki se pri igri odvijajo. Nad Bokovo sobo stanuje virtuoz igranja na zvonove, Belgijec Anton Brees. Še više visi 61 zvonov, ki tehtajo skupaj 60.500 kg. Največji zvon tehta 11.000 kg, najmanjši pa 3½ kg. Vsak človek si more zastopati rajski vrt in rajski stolp in poslušati rajsko petje 61 zvonov.

Prvi olimpijski nosilec bakle, Grk Kondylis, se odpravi na pot.

»SLOVENE«

pred 60 leti:

V soboto 22. julija 1876.

Politični pregled.

Iz Dunaja. Shod nemškega in avstrijskega cesarja 19. t. m. nima posebne politične važnosti, ker ni bil nalašč zavoljo dogodeb na jugu, kajti te so bile že z ruskim carom opravljene. Ta shod je k večjemu znamenje dobrega sporazumljenja med Avstrijo in Nemčijo. Dunajski listi, kar jih še ni odpovedalo se prijaznosti do Turkov, v enomer kujejo grde laži o Srbiji; če bi bilo le polovico tega res, kar kvasio o punktu v srbski armadi, o katoličanih, »ki se s Turki vred zoper Srbe in Crnogorce bojujejo«, o razporu med Srbijo in Crnogorci itd., bi zdaj ne bojevali se Srbi, Bosniji, Bulgari, Hercegovinci in Crnogorci s Turkom, ampak klali bi se sami med sabo.

Na Ruskem je med narodom in vojno posebno velika navdušenost za boreče se Jugoslovane. Kozaki so napravili 9. t. m. v Petrogradu veliko demonstracijo in upili: »Živijo cesarevič, živijo Fadejevi!« Rekli so, da bi jim bilo žal, ako bi bil Turek iz Evrope zgnan brez njihove pomoči.

Domače novice.

(Umrja je) 19. t. m. v Ljubljani znana slikarica Henrijeta Langus, stričnica še bolj znane ranjega cerkvenega slikarja Langusa, čegar freskoslikarje je videti po velikih cerkvah na Kranjskem. Tudi o talentu Henrijete bodo pričale še dolgo njene lepe podobe.

(Poskušnja z zračnimi balončki). Nek Ljubljancin je kupil balonček, kakoršne zdaj po mestu prodajajo, po tri zvezal skup, vsakemu zvezku pripel »listnico« (Korrespondenzkarte) s svojim imenom in adresno ter na pol s prošnjo popisano, naj bi tisti, kdor najde balončke, po tej karti naznanil, kdaj in kje so padli na tla, potem jih je spustil opoldne kvišku. Drug dan dobi res eno teh »listnic« po pošti nazaj z naznanilom, da so balončki padli ob dveh popoldne na Vrabčah nad Vipavo na tla. Tedaj so v dveh urah naredili po zraku pot od Ljubljane do Vipave. Kam so prišli drugi, se dozdaž še ni zvedelo.

Če hočete vedeti...

Yellowstonski park v Ameriki ima 7000 vročih vrelcev.

Turški pes je popolnoma propadel, skoraj brez dlake je in ima v vsaki celjosti le po en kočnik.

Pogreb sankeij. Angleški list »Daily Mail« objavlja to podobo glede na odpravo sankeij zoper Italijo. Najbolj debele krokodilske solze pretaka bog vojne in tudi nekateri prenapeti člani DN so žalostni.

Konec 14. julija. Po francoskem prazniku 14. julija so bili hudi nemiri med desničarji in policijo.

Kanada in njene naloge:

Preveč zemlje, premalo ljudi

Neki Kanadec je govoril o spornih zadevah in važnih nalogah Kanade: »V Kanadi imamo troje skrbi, skrbi so bile z deželno vred rojene in ki jo usodno spremljajo. Kanada ima preveč uprave, preveč železnice, preveč prostora. Teh skrbi se ne moremo iznebiti, ker — imamo premalo ljudi. Imamo devet vlad v pokrajinah in nad njimi je osrednja vlada. To je prevelik aparat, ki ima preveč uradnikov in preveč stroškov. Uprave spet ne moremo skrtiti, ker imamo preveč prostora in ta prostor mora nekdo upravljati, tudi ondi, koder ničesar ne donša. Še zmeraj je vsaka pokrajina neizmerno velika in zato mora biti uprava neizmerno velika. In v tem orjaškem prostoru živi samo 10 in pol milijona ljudi in ti ljudje morajo nositi vse stroške za upravo.

Čeprav pride na vsakega Kanadca premoženja za 3076 dolarjev, to vendar ničesar ne zaleže. Stroški uprave so zato tako veliki, ker so volitve, glasovanja in še enkrat glasovanja. Naša policija čuva nad najrazsežnejšimi ploskvami sveta in mimo tega imamo še poslaništva v inozemstvu. Vladamo ko v velikanski državi, pa smo le zemlja, prostor za tako državo. Naš prostor bi zadoščal za deset, dvajset držav in že zdaj jemljemo deželi to, kar bo donášala šele čez sto let.

Druga skrb — to so naše železnice, ki so ista orjaška igračka ko naša uprava in ki smo nanjo vsi ponosni, a ki nas vse kar pritiska k tlom. Železnica »Canadian Pacific Railway« je največja zasebna železnica sveta. Od St. Johna čez Montreal v Vancouver vodijo tračnice v dolžini 2885 milj. »Canadian National Railway« je največja državna železnica sveta. Proga meri 21.000 milj. Zato ima Kanada večno izgubo in prav nobenega upanja ni, da bi se kdaj izboljšalo.

Seveda je za število prebivalstva to železniško omrežje preveč orjaško. In vendar ga ne moremo zmanjšati, ker morajo biti poedini deli dežele z obalami v zvezi. Vsaka stranka, ki nastopi vlado, mora prej razglasiti načrt, kako bo rešila železniško vprašanje. To je pri nas že kar v navadi in brez tega ni nič. Kanada je za 700

kvadratnih milj večja ko USA (za 3 in pol Nemčije večja). Kanada je približno tako velika ko vsa Evropa.

V pol stoletja se je v Kanadi vse spreminilo. Leta 1871. je bilo še 81,4% ljudi na deželi; zdaj je na deželi le še 45% ljudi; in mesta se širijo in višajo. Prej so priseljence poslali v prejšnjo, zdaj pa priseljenci ne smejo več prihajati. In mladi Kanadci vedo, kaj jih čaka v prijeti: najhujša borba z zemljo in življenje v mrazu in samotni dolge zime.

Pet in petdeset odstotkov vseh naših ljudi živi v mestih, kar pomeni: da na vsem našem neskončnem prostoru živi samo 4 in pol milijona ljudi, od teh je polovica žensk, druga polovica so otroci in starci in le en sam milijon moških. Ta edini milijon obdeluje zemljo, ki se razteza po četrtini zemeljske krivulje.

En milijon moških!

Ta milijon moških — poroča neki list dalje — mi je navdal misli, ki se jih nisem mogel iznebiti, ko je vlak besnel po preriji, skozi gozdove, čez veletoke. Neskončna pšenična polja se raztezajo na desni levi. Milijon moških! Človeku se skoraj zmede ob pogledu na te vodoravne ploskve, ki se enolično raztezajo do obzorja. Sama pšenična polja, ki so ko morje.

Ob žetvi, so neskončna pšenična polja ko šahovnica pokrita s snopjem. In le milijon moških je na razpolago, da obdeluje to polje. Zdi se, ko da bi izumrla vsa Evropa, ko da osamljena pričakuje ljudi, da jo preorjejo, posejejo, obdelajo. Tam v daljnem svetu človek časih zapazi, da je naša zemlja še polna čudežev, ki prekašajo vsa naša spoznanja in ki človeka prisilijo, da pade na kolena.

Neki knjigarar je dal v izložbo knjigo: Koliko dolgujemo svojim staršem? Pod naslovom je bil listek: Prej 50 Din, zdaj pa samo 20 Din.

»Take umazane roke imaš S temi rokami ne smeš k mizile«

»Mama — jaz nimam drugih!«

Tinček in Tonček kot detektiva

112.

Tinček kliče na pomoč

Prav malo je manjkalo, da ni utonil aredi gostega močvirja. Z največjo težavo se je rešil na majhen otoček, ki je bil narejen iz ostankov razbite ladje in moreških rastlin. A ta otoček ni mirno stal na mestu, kakor je od začetka mislil Tinček, nego je počasi plaval v smeri morekega toka.

»Zdaj sem pa v lepi kaši!« je zastokal ubogi brodolomec in začel na vse grlo kričati:

»Tonček! Tonček! Pomagaj!«

Tonček pa mu ni mogel pomagati. Kako tudi? Splav je zadel ob trdo dno in se ni premaknil z mesta.

»Krepko se drž!« je Tonček zakričal prijatelju. Drugega v tem trenutku ni mogel storiti zanj.

Razdalja med splavom in otočkom, na katerem je čepel mladi brodolomec, je bila čedalje večja. Gorila je nemirno ekakala po splavu in se nekajkrat že eklonila, kakor da se hoče pognati v vodo, pa se je vedno znova premislila in žalostno povsila glavo. Uvidela je, da detku ne more pomagati. Tudi kuža Muki je klavarno sedel kraj nje in ves potrt strmel v smer, v katero je izginjal njegov ljubljani Tinček.

»Zbogom, Tonček, če se nikoli več ne vidimo!« je še zaklical Tinček, potem pa ga je obšla takšna žalost, takšna tesnoba, da ni mogel izpregovoriti nobene besede več. »Le čemu mi je bilo treba vsega tega?« je skesano pomislil. »Same skrbi delam mami. Bogve, kako me išče in joče za menoj.«

Z žalostjo v srcu naznanjamo, da je danes umrla v visoki starosti 80 let, po kratkem trpljenju, naša dobitljiva, blaga mati, sestra, gospa

Marija Herlah roj. Robnik

Pogreb pokojnice bo v soboto, dne 25. julija dopoldne na farno pokopališče v Smartnem pri Velenju.

Smartno pri Velenju, dne 22. julija 1936.

Rodbine:

Herlah, Lahovnik, Podpečan.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonnska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Sanoped *ne zahteva temveč le omajj nepopolnoma na odstrani slab duh po potu*

Službo dobe

Pridno dekle

kot pomožno moč sobarici sprejme Hotel Štrukel, b

Skladiščnika

in prodajalca za Maribor. Skladni teden - Ljubljanski velesejem, ki vložil 10.000 dinarjev gotovine, sprejmemo. Nastop takoj, stalna služba, dobra plača in provizija. Ponudbe upravi »Slovenca« Celje pod »Takoj« št. 10712. (b)

Vajenci

Išče se učenec

za trgovino. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10716. (v)

Sprejme se učenec

z dežele za mehanično obrt. Hrana in stanovanje v hiši. — Ljubljana, Karlovska cesta 4. (v)

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupim. Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Vse denarne posle,

terjatve vseh, tudi pošteželskih hranilnic in posojilnic kupujem po najvišji ceni takoj v gotovini. Izposlujem posojila na hranilne knjižice, nakup in prodaja vrednostnih papirjev itd. Alojzij Planinšek, ag. za bančne in kreditne posle, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I. Telefon 35-10. Znamke za odgovor. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnništva lista.

Službe iščejo

Pekovski pomočnik

priden in pošten, išče službo. Sprejme tudi vsako drugo delo. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (a)

Objave

Preklic!

Podpisani preklicujem žaljivke, izgovorjene v pisanosti napram g. Jožetu Cerku, mesarju. — Jože Filac, mesar. (o)

Prodajmo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdka Kari Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Kolesa

kromirana in ponikljana, najboljših nemških tovarnih dobite po najnižjih cenah samo v Novi trgovini na Tyrševi cesti 36. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon štev. 2951

Cvetlični smrekov med

pristen, letošnjega pridelka, po 15 Din za kg, in pristen ajdov med po 13 Din za kg — oddaja Kmetijska družba, Maribor, Meljska cesta št. 12, telef. št. 2083. Dobi se vsako množino. Pri večjem odjemu popust. (l)

Moško perilo

gotove srajce do št. 46, pižame, spodnje hlače v vseh velikostih, dobite po najnižjih tovarniških cenah pri »Kreko«, Tavčarjeva ulica 3. (l)

Gradbeni material

vseh vrst pode (parkete, keramitni tlak, ksilolit, terazo itd.), vseh vrst stenske obloge in izolacijska sredstva, strešno lepenko itd. dobavi najpovolnejše

»JUGO-PARKET«

družba z o. z., Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 10. Telefon 32-91.

Vsa letna oblačila,

lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobite poceni pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

Dieselov motor 40 PS

225 obr./min., z jermenico z elektr. generatorjem za istosmerni tok 160/115 V, 1380 obr./min., vse v najboljšem stanju, se ugodno proda.

Vprašanja na Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani.

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tehnik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatele z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli vezaninivi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakažite. Za družni gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja« Avalos 250

Nas ljubli edini sin in brat

Vido Janša

jurist

se je v Kamniških planinah smrtno ponesrečil. Njegovo truplo bo danes popoldne prepeljano v domačo hišo. Na zadnjo pot ga spremimo v soboto 25. t. m. ob petih popoldne izpred hiše Jegličeva cesta št. 3.

Ljubljana, 24. julija 1936.

Josip Janša, apelacijski sodnik, oče; Vida, mati; Jožica, Barica, Majdica, sestre.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana.

dr. ph. Anica Šterba - Böhmova

v Pragi dne 22. julija 1936.

Predrago rajnko so položili k večnemu počitku v Pragi, dne 23. julija 1936.

Svete maše zadušnice se bodo brale v Pragi, na Bledu in v Ljubljani.

Prosimo tihega sožalja.

Mati: Terezina Jenko. Soprog: predsednik zračne obrambe, prof. univ. dr. chem. Jan Šterba - Böhm. Sin: cand. techn. Jan Šterba - Böhm. Sestra: dr. med. Eleonora Jenko - Groyer. Brat: ministrski svetnik mont. inž. Milutin Jenko. Svakinji, nečakinje, nečaki ter ostalo sorodstvo.

Alja Rahmanova:

Tovarna novega človeka

Roman.

V jedilnici se je na mizi že kadilo iz samovara in Ana Ivanovna je pravkar prinašala rebrea na mizo. Profesor Orlov jo je černo gledal. Ana Ivanovna je stala pred njim, oblečena površno in nečedno kot vedno; lasje so ji prosto viseli navzdol, pripeti le na nekaj mestih z lasnicami. Pogledala ga je s svojimi majhnimi, poševnimi očmi, iz katerih je govorila brezmejna ljubezen — in brezmejen strah.

Ana Ivanova je svojega moža oboževala in se ga hkratu bala. Vseh dolgih deset let, odkar sta bila poročena, se ji ni posrečilo, da bi se ga bila navadila. Razumela ni naglih sprememb njegovega razpoloženja: če jo je ljubkoval, se je preplašila kot plašna žival; če je bil mrzel, je obupavala. Vse njeno življenje je bilo ena sama skrb zanj in za njune otroke; on pa ni spregovoril z njo niti dveh besed na dan. V svojih mislih je uro za uro govorila z njim, se tako rekoč pogrezala v njegovo bistvo in bila prepričana, da se ji mora posrečiti, da ga bo vendar še razumela; in vse bi bilo zopet dobro. Njena pozornost, njena ljubezen ga je pač ganila, toda tudi dražila in ga napravljala nervoznega, in včasih se je moral na vsi moči zatajevati, da ni bil z njo robat in surov. Toda Ana Ivanova je jasno in dobro čutila. Na globokih gubah, ki so pokrivala v takih minutah njegovo čelo, je spoznala, kaj se je vršilo v njem. In hitro mu je izgrizla izpred oči, da sama ni vedela, kam; kot ubog, prezevati ptič se je skrila in si nagonsko prizadevala le eno: izbrisati svojo navzočnost pred njim.

»Anja, vse preveč me ljubiš,« ji je rekel nekoč; »misli name manj in videla boš, da bo za vse boljše!«

Od tistega dne se je Ana Ivanovna še bolj trudila, da bi se pred njegovimi očmi tako rekoč izbrisala, toda ravnala je tako nerodno in očitno, da je njena navzočnost stopila še bolj v ospredje. In vse se je le še poslabšalo.

Danes je bilo že pozno; toda položila je otroke bolj zgodaj in hitreje spat kot sicer, da bi bila zvečer, ko bo prišel njen mož domov, lahko še četrt ure z njim skupaj. Ko pa ga je videla pri mizi tako čemerne, je naredila, kot bi imela še neodložljivo delo. Vzela je otroško oblačilce in se pripravila, da odide. Obrnila se je in ga vprašala, če še česa želi.

Profesor Orlov je pogledal kvišku in se zagledal v njen dolgi, suhi vrat, v njeno štorasto postavo; kakor že nešteto krat, se je vprašal, kako ga je vendar mogla usoda združiti s to sicer dobro in pridno, toda njemu tako neskončno tujo ženo.

Sunkoma je porinil krožnik proč, vstal in dejal:

»Anja, ne diši mi! Nocoj je tako lep večer. Imam močan glavobol, grem nekoliko na izprehod.«

Šel je skozi vrata, ne da bi še kaj izpregovoril. Naglo je stopicala za njim v predsobo, mu podala plašč in dejala:

»Seveda, le pojdi, večerjo ti pustim na mizi. Preveč delaš; dobro ti bo delo, če greš nekoliko na sveži zrak!«

Profesor Orlov je bil že daleč od svoje hiše, ali še vedno mu je trepetal v ušesih glas njegove žene in kar razumeti ni mogel, zakaj le mu je zvenel tako grozno neprijetno. Saj mu je nekoč ravno njen glas tako ugajal... Da, saj jo je imel tedaj v resnici rad... trajalo seveda ni dolgo... in gotovo je bil le obup nad izgubo Tamare... in saj ji je prav za prav tudi še zdaj vdan... je li kje boljša žena, boljša mati, kot je ona? V teh desetih letih je profesor Orlov pač doumel, da spada med najboljše žene, ki si jih sploh more človek misliti, saj

je mogla s svojim dobrim srcem razumeti več, kakor je prvotno mislil, saj je bil v njenih preprostih besedah večkrat skrit čist, globok smisel... Bil ji je res z vsem srcem vdan... in vendar, če je pomislil na Tamaro, če je le izpregovoril njeno ime, kako vse drugačno je bilo to čustvo! Tamaro! Ob sami misli nanjo je gorelo njegovo srce od zanosa in hrepenenja, ves svet okoli njega se je zrušil, vzplamtelo je novo življenje... samo ona in on, v novem svetu, ki bi bil ves poln njegove ljubezni!

Na cesti se je popolnoma stemnilo. Profesor Orlov je stopal počasi in globoko vdihaval topli pomladanski zrak. Tuji koraki so odmevali nekje v dalji. Na nebu je še vedno blestela večernica, kakor že prej med njegovim predavanjem. Jasno in čisto se je svetila in bila je prav tako osamel kot njegovo srce, ki je brez pomoči trepetalo v strahu, ker ni moglo razumeti, kaj se je zgodilo z njim. Počasi, čisto počasi je stopal k reki in tam sedel na klop. Parnik, ki se je lesketal v tisoč lučih, je drsel mimo. Tiho se je izgubljala k njemu žalostna pesem, ki se je mešala s pljuskanjem valov. Prav onkraj, na drugem bregu, je gorel kres. Fantastični, rdeči zublji so švigali kvišku k temnemu nebu in v njihovem temnem svitu so trepetale čudne prikazni...

Moj Bog, je pomislil, koliko pametnih besed sem vendar govoril danes v svojem predavanju — in kje je zdaj ta moja pamet? V tih noči, v samotni razumem le svoje hrepenenje, svojo žalost, svoj krivdo... Toliko besed v mojem predavanju! In zdaj je v moji duši le ena sama bolečina, ki ji nikdo ne ve imena... In ta bolečina je bila tudi v njenih očeh... Njen pogled je nemo spraševal, zakaj je življenje tako strašno, življenje, ki je vendar tako lepo...; zakaj človek ne more biti srečen, če noče drugim prizadeti gorja? Zakaj postane vse okoli nas tako težko, tako žalostno, tako polno tragike, tudi če ničesar nečemo, če nismo krivi?

Celoletna naročnina na:

Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 152.— ali mesečno Din 11.—. Večje naročnike Din 156.— ali mesečno Din 13.—. Kosmos.

Jugoslovanska knjižarna